

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

FEBRER DE 1989 * N° 147

PERE ANTONI PISCA,

l'home més vell del poble, a la secció d'entrevistes.
Pàgina 4

EN GASPAR NITO,

un comunista convençut que camina contracorrent.
Pàgina 8

ELS DARRERS DIES,

una bulla passada per aigua, però ben animada.
Pàgines centrals

NO PLOU,

Un bon temps que no ho és tant.
Pàgina 12

ESCANDOL!

El director de Flor de Card així com va venir al món!
Pàgina 3

CARRETERES

L'augment del parc automobilístic està provocant problemes que es van augmentant amb el temps.

Els llorencins, per arribar a la zona costera, hem de passar per dins el poble de Son Servera i tots coneixem la conflictivitat d'aquesta carretera. Potser la solució d'aquests conflictes circulatoris es podria trobar sense sortir del terme municipal llorencí: ja que actualment estan arreglant la de la Torrenova per ventura no seria desencertat que adrecessin la de Son Carrió, i així tendríem una via ràpida que comunicaria els dos pobles amb la vorera de la mar.

En aquest sentit també es podria considerar la possibilitat, ja que tenim dos ponts que travessen la via del tren, de que, entre pont i pont, només hi hagués una sola direcció. A tal fi bastaria asfaltar la camada que, paral·lela a la via, els uneix per la part de darrera. S'evitaria així un punt conflictiu i en el qual sovintegen els accidents de circulació.

I seguint la tònica general, seria també desitjable que la carretera no passàs pel nucli urbà de

Son Carrió. A Sant Llorenç ja hem tengut una partida de morts per mor d'aquest fet, el darrer dels quals no fa gaire temps. Mentrestant l'Ajuntament no es decideixi a treure-les, per ventura convindria que s'instal·làs un radar permanent. Just que s'estalviàs una vida ja hauria valgut la pena.

ORDENADOR

Flor de Card acaba de complir els 17 anys. Durant aquest temps ha canviat diverses vegades el sistema d'impressió: de la multicopista manual passarem a l'elèctrica i després a la fotocòpia i a l'offset. Però no ha estat únicament en la impressió que ens hem anat posant al dia. La composició també ha sofert modificacions: començarem amb la màquina d'escriure manual, passarem per l'electrònica i, a partir d'aquest mes, ho farem amb l'ordenador, i tot això sense carregar-ho a la butxaca dels lectors.

Esperam que sabreu disculpar les novatades que segurament tendrem, però és una nova etapa que ens estalviarà feina i que contribuirà a l'estabilitat de la revista.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar.
Carrer de Sant Llorenç, 36.
Telèfon: 569119

Publicitat: 569509

Número 147. Febrer de 1989

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre Cultural Card

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: F. Forteza

G. Pont

G. Quina

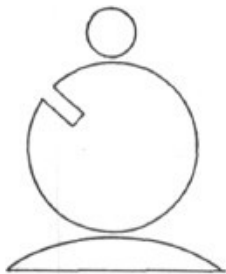
A. Servera

G. Soler

M. Sureda

COL.LABOREN

J. Cortès	Rua	Portada
	Espipellades	3
	Batec	6
	Tal dia com avui	13
A. Simonet	Entrevista	5
G. Soler	Entrevista	8
M. Bauzà	Racons de Déu	9
Soler/Umbert	Entrevista	10
	L'Albufera	14
Xesc	El temps	12
M. Galmés	Demografia	13
	Si lleu...	18
	Comptabilitat	
P. Santandreu	Obtigònia	15
Escola	Entrevista	16
Ll. Artigues	El còmic	17
	Machado	19
G. Pont	Sant Llorenç, ahir	20
B. Nicolau	Distribució	

Per una vegada i sense que serveixi de precedent estic d'acord amb s'oposició en una partida de punts: que s'han gastat massa dobbers per ses festes, que manca un responsable a sa brigada d'obres i que no acaba de ser lo seu es comanar ses feines a uns externs per arreglar lo que podrien enllestir ben bé ells mateixos. Llàstima que aquesta curolla estalviadora no els pegàs quan es seus partits comandaven.

Si an en Falera l'indigna es consum d'electricitat que suposa es conservar un mes i mig ses bombilles de Nadal, sé cert que s'esqueixarà ses vestidures quan passi comptes de lo que mos costa s'il.luminació d'es futbol.

No i jo trob que no estaria gens lleig que posassin més faroles p'es carrers i que les tenguessin enceses.

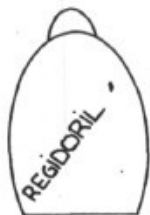
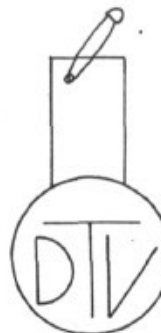
Maldament no coincidiguem ni en sa ideologia, ni en s'anàlisi de sa situació actual ni en sos mètodes a seguir, he de reconèixer que en Gaspar Nito és una persona íntegra que se manté fidel an es seus principis, equivocats o encertats.

En una època de crisi de valors i de passotisme, sa imatge d'aquest comunista jubilat que camina contracorrent me resulta molt més estètica que no sa d'aquests oportunistes que vendrien s'ànima an el dimoni per tal de conseguir o conservar uns privilegis.

En Falera diu que si demanàvem s'opinió an es poble sobre es govern municipal sa majoria faria costat a una moció de censura.

Potser que tengui raó sempre i quan se complís una condició: que es fet de llevar sa majoria an en Carbó no suposàs haver-lo de fer batle a ell.

De totes maneres és digne d'admirar, que si encara confia en so poble després d'es fracassos electorals que ha tengut, hi ha motiu més que suficient per nomenar-lo "Demòcrata de Tota la Vida".

Dones que teniu ets homos xatigosos i anèmics, no dubteu que per fer-los cobrar gana ja no hi emporta que prenguin quines ni altres xarops per l'estil.

Avui en dia lo que s'estila i surt millor de preu és fer-los regidors, que amb sos dinars i sopars que solen fer un dia sí i s'altre també, en dos llongos apleguen una butzeta que fa una plantada de no dir.

Sa nostra intenció era publicar una partida de fotografies compromeses de sa dona de qualque polític municipal per veure si d'una vegada augmentàvem sa tirada, però com que van més esquives que no sé què, mos hem hagut de conformar amb una d'es director de Flor de Card tirada fa un parell d'anys. Mala sort!

I hem acabat es febrer i encara no tenim Normes Subsidiàries, ni aigües canalitzades, ni presa, ni reforma circulatòria, ni Casa de Cultura... Per ventura es mes que ve...

Josep Cortès

Dins la nostra comunitat de Sant Llorenç som moltes les persones que hi convivim, cadascú amb la seva família, amb la seva feina, amb les seves penes i alegries, joves i menys joves... i hem volgut parlar amb el membre de més edat de la comunitat, en Toni Sanxo Planisi. Va néixer el segle passat, concretament a l'any 1892, i si la salut no li manca podrà celebrar el seu centenari en un any importantíssim per a Espanya i per a Sant Llorenç: el 1992. Esperam que sigui així. De mal nom li diuen "Pisca" i ara anirem a conèixer un poc com va esser i com és la seva vida.

-¿Quina vida d'ara? ¿Què soleu fer un dia normal?

-Bé, me sol aixecar dematí, devers les set i vaig cap a foravila, però m'hi duen colcant, no com abans, que hi anava a peu.

-¿Li heu trobat es gust a anar en cotxo?

-Clar, no pas pena de res, i com que tant si fa sol com si plou s'hi va la mar de bé, m'agrada.

-Sempre vàreu anar a peu quan éreu jove?

-No, sempre no, també anava molt en carro, i per cert que jo vaig esser es primer en es poble que tengué una bicicleta, però ja era casat. Va esser una cosa grossa.

-¿I vàreu fer feina sempre en es camp, ja que ara hi anau cada dia?

-No, jo he fet moltes de coses, però no sempre en es camp. Monpare tenia una ferreria allà on estàvem i jo vaig aprendre s'ofici.

-I llavors que vàreu fer?

-Vaig fer de ferrer fins

que vaig tenir devuit o vint anys, que va ser quan venguérem a viure a Sant Llorenç. Jo vaig fer moltes de coses, però sempre sabia que amb s'ofici que m'ensenyà monpare tendria un lloc segur.

-¿Ereu aficionat an es futbol? Vos ho deman perquè com que teniu un nét que n'és es president, volia sebre si venia de família.

-En aquell temps s'afició an es deports no era massa, i a mi m'agradava d'una manera normal; més tard es meu fill va arribar a jugar amb el Mallorca i llavors es meu nét Francisco és es president del Cardassar, i sí, de qualque manera pot venir d'una afició de sa família. I t'he de dir que en som soci, maldament no em servesqui de gaire, però hi figur en llista.

-S'altre nét vostro que resideix a Sant Llorenç és polític. ¿Li ve d'enrera això?

-Monpare va ser batle de Sant Llorenç i ben rectes que duia ses coses, perquè una vegada em va posar una multa i tot per fer un poc es "gamberro", i això que a lo millor jo ja tenia 20 anys. Tot va ser perquè havia tomat un homo d'una bicicleta. Resulta

que anàvem tots agrupats i un va caure, lo que va fer que ets altres trabucassin un damunt s'altre, però aquest se'n va escapar, i jo, perquè no hagués estat s'únic, el vaig tomar, i au!

Llavonses això de sa política ha passat de monpare an es meu nét sense passar per jo ni p'es meus fills. O sigui, que no se pot dir que hagi estat una cosa que venguí de família.

Jo sempre he estat feiner, però aquestes dues coses de sa política i es futbol no m'han estirat mai.

-¿Heu estat una persona malaltissa o no gaire?

-No, no he estat gaire malaltís. De petit record que vaig tenir sa rosa, però no tenc record d'haver-ne tenguda d'altra, llevat de qualque constipat o grip. Darrerament només he estat malament de veres deu fer devers 17 anys. De llavors ençà no he tengut més que qualque cosa sense importància.

-Sou una persona forta i sana, com veim. Segurament durant sa vostra joventut deguéreu fer molta feina i molt d'exercici.

-Com bé dius, vaig fer molta feina a sa ferreria que estava a Xifra, devora es Rafal Roig, i feia tot es trajecte a peu. Me'n record que amb un duro quedaven cobertes totes ses ferradures i soldadures que s'haguessin de fer a un pagès determinat durant un any.

També mira si teníem poca peresa que per entregar una somera que havia venut a un de Palma vaig anar a peu fins a Ciutat, i no era s'únic que hi anava, ni de molt!

-Amb tants d'anys d'estar an es poble deveu haver vist es començament de moltes coses i molts de canvis ¿no és ver?

-Sí, he vist de tot. Vaig veure sa primera bicicleta, es primer cotxo, que va ser es d'es metge don Miquel i sa gent sortia i tot per veure'l passar. També vaig veure arribar es tren de Manacor a aquí i d'aquí a Son Servera.

I dins es poble he vist tants de canvis i de coses noves que anaven arribant com sa televisió, s'asfaltat d'es carrers, s'electricitat... i mil coses més que vos pogueu pensar.

-Vos hem de demanar també com a pregunta clàssica a una persona que ha viscut tants d'anys i tantes èpoques diferents com sou vós, a veure quin temps veis millor, es passats o es d'ara?

-Jo sempre he trobat que hi ha molta diferència de quan jo era jove a ara. Per exemple a sa meua joventut sa vida era tranquil·la i ets únics entreteniments eren ses feines a ses possessions (matances, tondre...) on s'hi reunia un bon grapat de gent i sempre se solia fer un poc de ball de pagès. També hi solia haver ball a sa plaça i ball de bot, sobretot a s'estiu. Ses festes de Sant Llorenç també eren divertides i va ser per aquest temps quan sa gent va començar a anar a la mar, a Cala Millor i a Sa Coma. Noltros hi teníem una caseta i hi passàvem s'estiu. En tota sa vorera de mar només hi havia una caseta de "toldo" de pi i sa nostra. Vàrem ser es primers que passàrem s'estiu a sa vorera de

mar.

Tot Cala Millor i Sa Coma eren pinar i savinar, amb molta roca i poca arena. Es llorencins venien en carros, que Sant Llorenç és un poble que li agradava molt la mar. Quan passàvem Son Servera per anar-hi es serverins se'n reien de noltros i mos deien: "Granots! Granots! Ja passen es granots!". Era un dia ple d'emocions i rialles i de disfrutar per la mar.

-Sou, idò, un testimoni viu de quan an es llorencins mos posaren es malnom popular de "granots". Mos dèieu que abans teníeu una vida tranquil·la, ¿quina vos agrada més?

-Jo ara visc molt bé, perquè sa tranquil·litat de sa vida d'abans, que tal vegada sigui lo que més s'enyora, jo la tenc: estic bé, menj bé i no tenc preocupacions, veig sa televisió i me distrec, vaig a foravila i com que m'agrada... Resumint, trob que es temps d'ara són millors que no es d'abans.

-Així mos agrada, que estigueu content i amb ganes d'arribar al 92, i per tota aquesta gent que diu que vivim en un món tan i tan dolent que vos escolti i canvià de pensament. Gràcies per haver-mos atès i que pogueu fer molts d'anys més.

Text: Aina Simonet

Transcripció: Rafel Umbert

**RECUERDE
EN**

PORTO CRISTO

RESTAURANTE - PIZZERIA SALVADOR

CON AUTÉNTICO HORNO DE LEÑA

Tel. 82 14 42

CORAL MONTEVERDI

El dia 29 de gener l'església de Sant Llorenç va es- ser escenari de la presenta- ció oficial de la Coral Mon- teverdi, que està integrada per una trentena de persones de diverses nacionalitats que resideixen a la comarca de Manacor: Sant Llorenç -que és la seva seu oficial i allà on es fan els assaigs-, Son Ser- vera, Artà, Petra, Vilafranca i Manacor.

Baix de la batuta del seu director, en Josep Ros, i amb l'acompanyament de l'orque- tra de cambra Ciutat de Mana- cor -reapareguda expressament per aquest concert després d'un llarg període d'inacti- vitat- s'interpretaren obres de Bach, Monteverdi, Villalo- bos, Kodaly, Saint Saëns, Purcell, Bruckner i diverses cançons populars d'arreu del món.

L'assistència de públic fou considerable i sembla que s'ho va passar bé, si ens atenem al fet de que varen haver de fer dos bisos.

El mateix concert es va repetir el dia 5 de febrer al convent dels dominics de Ma- nacor i el dia 19 a l'esglé- sia de Son Servera.

El dia 2, el Dijous Jar- der, emblavada general; l'en- demà a Diferents i a S'Estel, fresses i bulla a voler; el dia 4, rua a Sant Llorenç i ball de fresses darrera la Sala; el diumenge, dos rei- als de lo mateix a Son Car- rió; i el darrer dia, rueta

levisió el dia 17 de febrer, Sa Punta de n'Amer serà la primera zona protegida de Ma- llorca que comptarà amb vigi- lència oficial.

Si els propietaris hi vè- nen a bé, l'Ajuntament i la Conselleria d'Ordenació del Territori es faran càrrec de les despeses del vigilant i del vallat de la finca, per tal que deixin de fer-s'hi proves de motocross i acam- pades il·legals.

Es començarà així a com- plir una llei aprovada ja fa un grapat d'anys i que s'ha- via deixat dins el calaix es- perant trobar una retxillera que permetés una urbanització parcial.

SANT BLAI

Per Sant Blai, advocat contra el mal de coll i patró dels cantadors, la gent solia dur els senyorets a beneir i a untar-se la gorga amb els olis per preservar-se del mal per tot l'any.

Segons va anunciar la te- levisió, enguany serà el dar- rer any que ho faran. Una al- tra tradició per afegir al caramull de les perdudes.

ANIVERSARI

El dia 18 de febrer dues dotzenes de col·laboradors i

DARRERS DIES

Molta expectació hi havia enguany per les festes del darrers dies, i la veritat és que no varen defraudar, lle- vat del ball de fresses, que es va haver de suspendre per nor de la brusca,

per als al·lots de l'escola i la guarderia.

Més informació i fotogra- fies a les pàgines centrals.

SA PUNTA DE N'AMER

Segons va anunciar la te-

simpatitzants de Flor de Card ens reunírem en el restaurant Oasis, de Sa Coma, per celebrar el 17è aniversari de la fundació de la revista.

La festa resultà molt agra-dosa i animada -es perllongà fins les dues de la matinada- i hi assistiren, a més de la "plana major", tres dels regidors que formen l'equip de govern de l'Ajuntament. Vet-aquí un fet que no s'esdeve-nia des dels temps de la pi-cor.

ESCOLA

Del 18 al 25 de febrer una trentena d'alumnes de l'esco-la "Guillem Galmés" se n'ana-ren de viatge a Andorra per tal de realitzar un curs d'esquí. Els acompanyaren n'Antònia Amer i na Maria Hernández.

PRESA

El dia 18 de febrer comen-çaren a posar pedres al lloc on s'han d'ubicar la presa, tal com mostra la fotografia.

Esperem que la cosa no va-gi per llarg.

ARCO

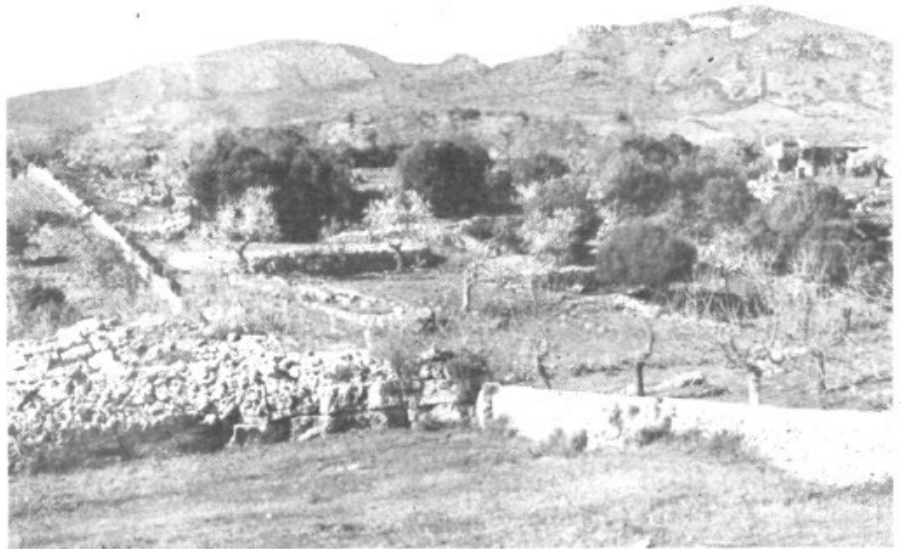
Com ve essent habitual els darrers anys, en Guillem Na-dal ha representat la galeria barcelonina Dau-al-Set a ARCO amb un excel·lent èxit de la crítica i de vendes.

Esperem que els projectes que té en marxa de cara a ex-positar a diverses galeries de la península i l'estranger siguin tan positius com fins ara.

Enhorabona!

Josep Cortès

(Ve de la pàg. 11)

mil coses més que feien alçar la festa.

Després va començar l'ani-mació a la plaça de l'Ajunta-ment, i començar i acabar va esser tot u, ja que als pocs moments de començar es va po-sar a brusquejar i és ben se-gur que no era per lo mala-ment que ho feien, sinó per-què era cosa que havia de passar, espanyà el ball i el bar que havien muntat els del viatge d'estudis de 8è. Va esser una llàstima. La gent, amb aquestes condicions, es va retirar prest.

L'endemà, diumenge, els carrioners dugueren més sort i pogueren celebrar la rua i el ball amb l'Orquestrina en un capvespre assolellat, que va acabar d'arrodonir la ban-da de música.

El dilluns fou bo per lle-var-nos la ressaca de tanta festa, però del dimarts de-capvespre la rueta organitza-da per l'escola va trespasar els carrers del poble amb els al·lots més petitons fins als de 8è. Desfilaren amb gran expectació de la gent que s'ho podia permetre i porta-ren disfresses senzilles, a-

legres i plenes de color. La festa acabà a l'escola, amb un ball al pati, el qual, per cert, no va resultar gaire animat.

El dimarts era el darrer dia i a Son Carrió es va fer el tradicional "enterrament de la sardina", on un bon grapat d'endolats ploraren veient que se'ls acabaven els dies del bon viure.

A Cala Millor també va ha-ver-hi rua, concretament el dissabte. Un parell de car-rosses i un enfilall de gent amb ganes de passar-s'ho bé desfilaren des de Cala Bona fins a l'hotel Borneo. Molta participació i molta gent que badava.

Després de tots aquests dies de festa i de tradicions ha quedat ben demostrat que a Sant Llorenç, els Darrers Dies de cada vegada van a més i que la gent té ganes de sor-tir al carrer a fer bulla. En resum, enguany els Darrers Dies han estat festa, i mol-ta, per als llorencins. Si de cada any retocam els petits detalls arribaran a esser so-nades.

Joana Ma Soler i Rafel Umbert

GASPAR SOLER, UN LLUITADOR EXEMPLAR

(Ens ha estat tramesa aquesta entrevista feta a un llorencí ben conegut, en Gaspar "Nito", la qual, com és costum, transcrivim íntegrament).

PREGUNTA: Gaspar, tu ets un d'es republicans mallorquins més antics. ¿Mos pots xerrar d'es teus primers records polítics quan corrien ets anys 30?

RESPOSTA: Sempre me'n recordaré de s'alegria que tenguérem es republicans mallorquins quan se va proclamar sa II República sense problemes. Aquell fet mos va omplir de grans il·lusions i esperances, sobretot a Mallorca, una terra tan controlada p'es clero i p'es cacics. Per primera vegada a sa història pareixia que s'obria una època gloriosa i afortunada p'es poble treballador i ses classes populars. ¿Qui hi ha de sa meua edat que no se'n recordi de ses lleis progressistes de sa II República, i, sobretot, de s'interés per sa cultura que sentien aquells governants demòcrates? A Mallorca se construïren desenes d'escoles i a tota Espanya milers i milers, que més tard foren aprofitades p'es franquisme. Més tard ses coses prengueren per mal camí: es nazisme i es feixisme, triomfants a Alemanya i a Itàlia, encoratjaren es falangistes i es sectors oligàrquics i, quan es Front Popular va guanyar ses eleccions de febrer del 36 ja no ho pogueren aguantar. Prepararen es cop d'estat que mos duria a sa Guerra Civil i an es milió de morts. Sa dreta, quan veu amenaçats es seus privilegis, no ho dubta gens a s'hora de vessar sa sang innocent d'es poble per tal de defensar ses seves prebendes.

P: Gaspar, sabem que més tard militares activament en es comunisme mallorquí. Parla-mos-ne un poc.

R: Durant es franquisme, durant sa dictadura ets únics que lluitàrem activament per sa democràcia i sa llibertat vàrem esser es comunistes, primerament en es maquis i després de forma pacífica; i sa repressió va esser duríssima. Mols de camarades foren afusellats p'es feixisme i d'altres romangueren anys a sa presó. Ja t'he dit abans que en aquells temps de sa repressió més inhumana únicament es comunistes se jugaven sa pell per sa llibertat. Però amb sa democràcia també va arribar sa trampa i ses estafes: desgraciadament es nostros dirigents de l'any 76 vengueren tota sa lluita d'es comunistes p'es plat de lleties de sa legalització i sa poltrona parlamentària. En Carrillo i es seus acceptaren sa monarquia que mos va deixar en Franco i en un sant-i-amén en lloc de ser republicans estàvem defensant sa monarquia. Aquest glop era mal de beure per sa "vella guàrdia". Sa crisi d'es comunisme espanyol ve precisament d'aquestes traicions d'es nostros dirigents a tants d'anys de lluita popular. Es carrillisme va arribar a sa barbaritat de no deixar-mos aixecar es puny i dur banderes republicanes a ses ma-

nifestacions. En Carrillo també mos volia fer creure que en Lenin estava "superat", que havíem d'abandonar es leninisme, i no en parlem de sa dictadura d'es proletariat! Aquests abandons són es que han produït sa crisi, però amb s'esperit de lluita, com sempre, conseguirem superar s'herència d'es qui mos han traïcionat i tornarem tenir un gran Partit Comunista Marxista-Leninista com es d'en José Díaz. Aquests són es meus ideals de sempre i p'es quals segueisc lluitant.

P: ¿I què pensa un homo lluitador com tu de sa famosa Perestroika de Gorbtxov?

R: Per desgràcia p'es comunistes sa Perestroika està posant en perill ses conquestes de setanta anys de Revolució. Sa Rússia d'es meus temps, sa Rússia de Stalin era temuda p'es capitalisme i admirada i respectada p'es treballadors d'arreu del món. En pocs anys sa Rússia atrassada d'es zars va esser modernitzada i acabà amb s'analfabetisme, es gran Exèrcit Roig va derrotar, baix de sa direcció de Stalin, s'imperialisme nazi-feixista a sa II Guerra Mundial i sa Unió Soviètica, sense s'ajuda d'es capital internacional, se va convertir en una potència mundial. I ara sembla que es russos vulguin donar passes enrera. Estan introduint ses multinacionals capitalistes a la URRS, demanen crèdits a sa banca mundial, retornen ses esglésies an es reaccionari clergat rus, se retiren d'Afganistan deixant en perill aquella revolució, tornen sa terra an es foravilers i acaben amb sa sàbia i progressista col·lectivitat.

zació d'es camp que va ajudar tant a progressar a la URRS. I si això encara fos poc permeten que ses organitzacions antisocialistes se presentin a ses eleccions d'es Soviets, maldament no tenguin res de comunistes ni de revolucionàries. I això és avançar cap an es socialisme? Un home de sa vella guàrdia com jo i molts d'altres companys hem arribat a sa conclusió que es russos, en lloc d'anar cap endavant com en es temps d'en Stalin, van cul enrera, cap a's capitalisme. I això ja no és un bon exemple p'es treballadors del món. An es capitalisme ja el coneixem de sobra perquè ara es russos el mos vulguin descobrir.

P: ¿Idò què recomanaries an es joves referent a ses teves idees?

R: Que no se desanimin per aquestes mals exemples. Es principis són es principis i sempre ho paga lluitar per ells, maldament alguns dirigents els traicionin. Sa lluita de classes sempre existirà tant si ho volen com si no ho volen es qui manen, i mentres en aquest món hi hagi injustícies socials sempre hi haurà homos i dones disposats a lluitar contra aquestes lacres. Marx, Engels, Lenin i es gran Stalin mos ensenyaren es principis d'es socialisme científic i per ells lluitam i també ho han de fer es joves que vulguin un món millor, sense pobres ni rics, sense atur, sense misèria, prostitució, drogues i tot lo que mos ofereix es capitalisme dia a dia. Jo sempre he estat optimista i crec que malgrat aquestes reculades produïdes per alguns oportunistes de ses nostres files, es futur pertany an es pobles que lluiten per sa seva emancipació social, i per cada traïdor que se vengui an es poder surten de sa base milers de lluitadors honrats que cerquen un món més just, tal com va quedar demostrat a sa Vaga General d'es 14-D. Aquesta és s'essència d'es comunisme i an aquestes idees romandrè fidel fins an es meu darrer dia.

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

Església

RACONS DE DEU

El consumisme necessita una cura

"Racó de Déu" és el nom d'un racó, petit i humil, pobre, del Jonquet, adossat a una torre de molí. Es la "capella" del Jonquet. Es la "seu" del Crist oblidat en un món de marginació. Es el racó que mostra com l'experiència cristiana ha de conjuntar la nit de l'home i la glòria de Déu, la plaça del mercat i el santuari, l'angoixa de l'home i el missatge de Crist.

A aquesta experiència nosaltres hi aportam l'anhel, la nit, l'angoixa, la plaça, la marginació, els supermercats. Déu hi aportarà la glòria, el santuari, la paraula. Déu hi donarà també la terra, la carn, el blat i, sobretot, la darrera profunditat.

Si la Pàsqua de Crist i dels cristians ha de tenir qualche significança, la primera és la serietat de la Quaresma. La serietat amb què els cristians hem d'emprendre l'esforç quaresmal.

El consumisme actual necessita una cura de Transcendència i de Pobresa. En el consumisme hi convergeixen tres grans temptacions de la vida moderna:

-Per una banda hi ha les implicacions demoníques de tot poder. Tal volta de tot poder il·limitat. La temptació del poder consisteix en utilitzar en profit propi lo que hauria d'estar al servei dels altres. Oblidam que darrere el poder hi ha buidor.

-Per altra banda la temptació del plaer mostra el buit i la desesperança, engendrats per l'anhel il·limitat de disfrutar.

-Per tercera banda hi ha la temptació del Conèixer, en el sentit de vincular a si mateix tot lo conegut. Saber és poder.

Per desgràcia les temptacions no són teòriques. Són evidents. Desemboquen a les esplanades dels Supermercats. Els "carros" plens de plaers possibles necessiten una cura de Transcendència.

El consumisme necessita la cura de la Transcendència. Diu un cristià:

"Jo cercava Déu i no el vaig trobar.
Me cercava a mi mateix i no em vaig trobar.
Vaig cercar els altres i vaig trobar
Déu i a mi mateix".

Manuel Bauzá

Durant la primera setmana de febrer i amb motiu dels darrers dies abans de la quarema, l'Ajuntament decidí començar a crear ambient per a les festes que s'apropaven posant música de "salsa" i "rumbes" pels altaveus de l'església, al temps que posava cartells anunciant l'actuació de l'Orquestrina d'Algaida i escampava escrits que animaven la gent a deixar la feina i fer festa.

Els mostradors ja estaven plens de motius de rua, acaramullats de caretes, pintures, capells i maquillatges que donaven un color alegre i divertit per començar a animar els al.lots.

El Dijous Jarder es va veure més d'una cara llarga, ja que els nins es van haver de conformar a emblavar després de sortir d'escola, a diferència d'altres anys que havia estat festa. Però encara que tenguessin poc temps per mor de la fosca, l'aprofitaren bé: a les cinc i cinc ja en veien una bona grapada emblavats de cap a peus. No hi hagué massa gent difressada però, seguint la tradició, les fresses eren les úniques que no anaven pintades de blau. Segurament més d'un de voltros, si va sortir al carrer, es va assustar en veure la tropa d'al.lots que s'havia arreglat. Potser més d'un va rebre qualche innocent i blavosa manotada.

Divendres va esser sant Blai i l'horabaixa no es perdé la tradició d'anar a beneir els senyorets. L'església era ben plena de gent de totes les edats, des d'al.lots fins a padrins. Primer els al.lots alçaren els senallons plens de senyorets i els van beneir; després la gent anà cap a l'altar perquè els untassin amb la creu d'oli que els guardaria de mal de coll durant tot l'any.

L'església estava tan plena que s'hagué de repetir tres vegades la "beneïda". No hi havia hagut una afluència tan massiva des de feia molts

d'anys, però cal esmentar que el mateix dia, just després de l'acte, hi havia un funeral.

Aquest mateix divendres, però un poc més tard, la jovea tenia bauxa preparada a S'Estel i a Diferents. Les fresses començaren a sortir i devers les 10 ja eren pels bars. Tot i algunes disfresses típiques no hi mancaren les originalitats que surten de la imaginació de qualque jove. Tot estava ple de grups d'amics disfressats de bruixes, bruixots, caperutxetes roges, gitanes de raça mallorquina i un caramuller més de coses. Moltes eren senzilles, fantasioses i amb molt de color, però tampoc no en mancaren d'aquestes que es passen més d'una setmana preparant-les, com les de les fruites, les jovenetes que sortien de l'ou i moltes altres que feren que la festa s'engradís.

A S'Estel la cosa anava ben animada i devers la una de la nit es va rifar un Maxi-49 i dos premis sorpresa que vertaderament sorprengheren els guanyadors. I és que són més animals!

La festa continuà fins tard i més d'un se n'anà a casa empastissat de tortada.

A Diferents la gent era un poc més vella -entre 20 i 35 anys- i no n'hi acudí tanta de prest, però sí de tard. Aquí la rifa d'una estada a Londres per a dues persones va ser tan certa com que ahir va fer neu, cosa que va fer riure a més d'un.

La festa del poble va continuar el dissabte horabaixa, amb la rua pels carrers i ball a la plaça de l'Ajuntament. La desfilada va recórrer els carrers de sempre en un temps rècord, sense ordre i fora posar esment a agrupar-se cadascú amb la seva comparsa. Tot i això la participació va esser molta i les disfresses, tant individuals com de petites comparses, desfilaren fent bulla pels carrers. Hi havia de tot: disfresses originals, tradicionals, gracioses, elaborades, pallassos, budistes, sevillanes, billars, flors, ocells, monstres, princeses, xinesos, jovençans, santferminers, una estora voladora i

(Continua a la pà. 7)

GENER

per XESC UMBERT

<div> 1 86% 15° 0° </div>		
<div> 2 85% 15° -1° </div>	<div> 3 77% 14° 3° </div>	<div> 4 73% 15° 4° </div>
<div> 5 88% 15° 2° </div>	<div> 6 71% 14° 1° </div>	<div> 7 73% 17° 5° </div>
<div> 8 86% 19° 1° </div>	<div> 9 88% 17° 3° </div>	<div> 10 85% 18° 5° </div>
<div> 11 92% 17° 3° </div>	<div> 12 92% 18° 2° </div>	<div> 13 87% 16° 3° </div>
<div> 14 82% 15° 3° </div>	<div> 15 75% 16° 3° </div>	<div> 16 57% 15° 3° </div>
<div> 17 58% 14° 9° </div>	<div> 18 66% 13° 8° </div>	<div> 19 82% 15° 6° </div>
<div> 20 82% 16° 2° </div>	<div> 21 75% 16° 3° </div>	<div> 22 57% 13° 0° </div>
<div> 23 75% 14° 5° </div>	<div> 24 72% 16° 3° </div>	<div> 25 70% 16° 0° </div>
<div> 26 73% 15° 1° </div>	<div> 27 83% 14° 4° </div>	<div> 28 82% 15° 6° </div>
<div> 29 87% 16° 4° </div>	<div> 30 63% 15° 5° </div>	<div> 31 86% 13° 5° </div>

RESUM

	Gener-88	Gener-89
Temperatura màxima	19°	19°
Temperatura mínima	3°	-1°
Temperatura mitjana	11.3°	9.4°
Boires	3	5
Gelades	0	7
Litres/m2	48.6	23.6
Pressió atmosfèrica mitja		1034mb

COMENTARI

Diu el refrany que "Es gener o cap o cua té" i que "Febrer curt, pitjor que es turc", però tot i així el gener no ha tengut ni cap ni cua i lo que duim de febrer és ben familiar del gener. És pràcticament tota una estació amb un temps dominat per les altes pressions d'entre 1020 i 1045 mb. Si la cosa segueix així -Déu no ho vulgui- a l'anticicló de les Açores li haurem de dir "S'Anticicló de sa Comunitat Econòmica Europea", que ja en duim més de 70 dies!

Quan un veu aquestes coses se'n recorda així com era temps enrera i, fent comparacions, arriba a pensar que la climatologia està canviant, encara que pot ésser una falsa alarma i no es pugui prendre massa seriosament. Això ho podem notar, per exemple, amb una cosa molt coneguda per tot aquells que ho visqueren fa 30 o 40 anys: les tramuntanades. Abans a l'hivern es posava de tramuntana i durava de 2 a 4 dies, lo que deixava el terreny amarat com una sopa, i llavors la seguia una forta ventada que les més vegades deixava molts d'arbres tombats. Record que un vespre de febrer en va fer una que tirà p'enterra 27 arbres grossos.

Ara això ha passat a la història; vent de tramuntana en fa, però no hi plou, i si qualche pic ho fa, el màxim que dura és un poc més de mig dia. Potser un dels factors que hagin influït a crear aquesta situació sigui el fet que antany, quan el vent entrava a Mallorca per la Tramuntana o el Gregal topava amb unes muntanyes ben farcides de garriga i alzines, cosa que feia incrementar l'índex d'humitat, que és un factor importantíssim per ploure. Avui la cordillera d'Artà ha vist el foc d'aprop més de tres vegades i tan sols queda muntanya pelada o càrritx, el que impedeix que hi hagi la humitat necessària per ploure de tramuntana o gregal.

Una altra manera de que ploqués era que vengués de llebeig -recordau l'acudit popular: "Pel llebeig aigua veig". La gent de més edat deia que era freqüent des del setembre al desembre que el cel es posàs llis, d'un color gris uniforme, que augmentàs la temperatura i que ploqués unes

quantas hores sense vent, amb l'aigua que queia mansament. Després, dins el llebeig, es posava a fer llamps i en un parell d'hores teníem una tempesta seguida de quatre cops de vent. Era el front càlid seguit del front fred. Si això s'estrevenia de dia el sol feia un rotlo, i si era de nit el feia la lluna.

Avui és difícil que plogui d'un front calent, i no us parl d'ara fa 100 anys, sinó d'una trentena. Ara estam davant una situació que de cada dia es torna més dolenta, la natura de cada vegada ens envia més poca aigua i a Mallorca com més va més se n'ha de menester. I per si això fos poc s'estan cremant les muntanyes. Aquesta gent que encén els mixtos hauria de pensar que cada muntanya que es crema significa una saó manco cada any.

Xesc Umbert

Tal dia com avui

ARA FA 15 ANYS

* Que el Club Card va organitzar el primer curset de Promoció Professional Obrera (PPO), dedicat principalment a la poda. Hi participaren 16 alumnes d'entre 23 i 53 anys.

Com que s'utilitzaren tècniques poc conegudes que deixaven els arbres considerablement esmotxats, els podadors tradicionals se'n reien dient que haurien de fer les ametles per là soca o que els capolls servirien per a penjar-hi els senallons.

* Que començaren a fer regates per als fils de telèfon. Es veu que la cosa anava per llarg, perquè ara en tornen fer.

ARA FA 10 ANYS

* Que el poble anava alçurat davant l'avinentesa de les eleccions generals que s'havien de fer el primer de març, i les municipals del 3 d'abril.

A les primeres es pot dir -si ens atensem als mitins que es feren- que es presentaren 5 llistes: UCD, PSOE, PSM, CD i PCE. Per a les segones ja es coneixien les candidatures: UCD, PSOE, Grup Independent de Sant Llorenç i Grup Independent de Son Carrió.

ARA FA 5 ANYS

* Que es va reformar el saló d'actes de l'Ajuntament.

Demografia

Naixements

Neix a Sant Llorenç el dia 18 de gener na Trinidad Vargas Vargas, filla d'en Manuel i na Teresa. Enhorabona.

En Salvador i na Marta Rodríguez Ginard neixen a Sant Llorenç el dia 29 de gener. Són fills d'en Domingo i n'Antònia. Salut!

Na Laura Martínez Artigues neix a Son Carrió el dia 8 de febrer, filla d'en Pedro i na Maria. Enhorabona!

Defuncions

N'Aina Maria Femenias Melis, casada, mor a Sant Llorenç el dia primer de febrer a l'edat de 81 anys. Al Cel sia.

En Guillem Brunet Llull, fadrí, mor el dia 3 a l'edat de 84 anys. Descansi en pau.

Na Maria Llinàs Riera, vídua, mor a Sant Llorenç el dia 9 de febrer a l'edat de 80 anys. Descansi en pau.

En Guillem Llull Artigues morí a l'edat de 66 anys a Son Carrió el dia 14. Era casat. Que el vegem en el Cel.

Na Catalina Febrer Sureda, casada, mor a Sant Llorenç dia 4 de febrer a l'edat de 80 anys. Descansi en pau.

En Miquel Domenge Servera, casat, morí a Sant Llorenç a l'edat de 62 anys. Que el vegem en el Cel.

Maria Galmés

Comercial
ES PUIG

Instal·lacions Sanitàries

Carrer Nou, 37

07530 SANT LLORENÇ (Mallorca)

L'ALBUFERA (I)

Una de les principals zones humides de Mallorca és l'Albufera d'Alcúdia. A l'any 1878 va sofrir una gran transformació degut a la dessecació a què fou sotmesa per fins agrícoles i industrials. A l'any 1934, amb la construcció d'un hotel prop del llac menor, va començar el procés d'urbanització de la zona, procés que encara continua i que es presenta com la màxima amenaça sobre aquesta zona humida.

D'altra banda té al seu favor el fet d'estar inclosa a la llista del Projecte Mar de protecció de zones humides d'Europa, així com també un projecte del Govern Balear per a convertir-la en Parc Natural.

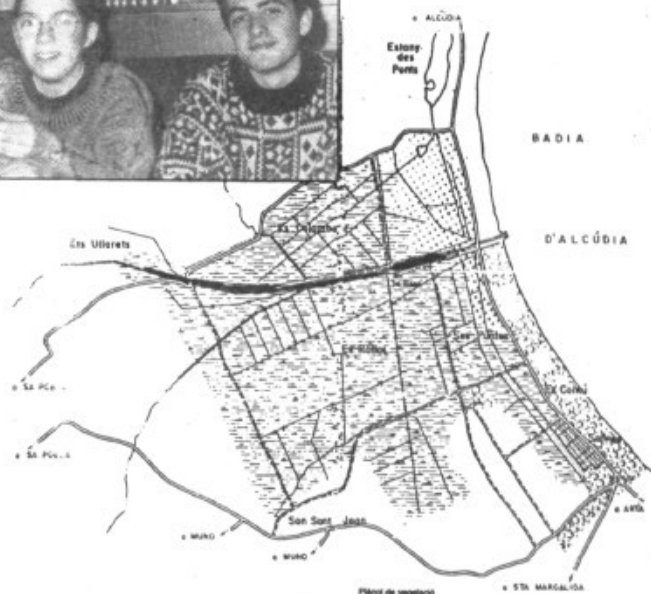
La vegetació

Des del punt de vista botànic podem distingir dues zones: una de tipus dunar que bordeja el mar i que està colonitzada pels boscos i l'altra més a l'interior, influenciada per l'aigua i la salinitat.

Per presentar la vegetació de l'Albufera seguirem una línia imaginària des de la platja fins a l'interior.

1.- La platja i les dunes. Es una platja arenosa no gaire ampla, en general amb pocs elements nutritius per a les plantes i amb una alt grau de salinitat.

Trobam en primer lloc la possidònia, que és una planta que forma praderes submarines i les fulles de la qual podem veure a la vorera del mar quan són mortes i han estat dui-

tes cap a l'arena per les ones. Les seves restes, que ens són ben familiars, són de color terrós i de formes ovalades.

El borró el trobam un poquet més enrera i és una planta de fulles molt llargues i groguenques. Just davall ella creix una espècie de gespa de tiges ajupides i petites plantes d'abundant floració groga. Les dues espècies més significants d'aquesta "gespa" són els lliris de platja i el card marí, planta de tamany discret i pues poderoses.

Per aquestes zones baixes també es fa el rave de mar.

Joana Ma Soler i Rafel Umbert

124. *Eryngium maritimum*. Card marí.

125. *Pancratium maritimum*. Lliri blanc de marines.

TRANSCRIPCIÓ D'UNA NECROLOGICA REIAL DE L'ANTIGA OBTIGONIA

"El sol és a mig camí de la lluna. I és la lluna sèptima.

Es retiren, a un ordre de l'emperadriu, tots els fidels servents del gran Segeu, fill tercer del guia del grup Gifó.

Segeu, escollit emperador dels grups mòbils per l'oracle, ha retornat a la terra que li donà el poder de viure. Tot es disposa perquè el primogènit guardi el sepulcre. La torxa eterna l'acompanya... I així, es queden sols Segeu i Còrfide, el fill, que ha rebut nom en començar la seva tasca.

Es perpetuen, per sempre més, els antics costums de la cultura obtigònica: Còrfide, sacerdot ara, vetllarà l'emperador, i quan la sang del fill s'aturi, la saviesa del pare enriquirà la de l'oracle.

I la Cort d'Obtigònia obté moltes victòries, car és rica i està unida".

Obtigònia va desaparèixer durant les conquestes de les civilitzacions gorzianes. Un primogènit rebel fugí del país i truncà el cercle.

Veus envejoses (potser) li auguraven millor camí.

Pere Santandreu Brunet
Febrer '89

Varis

NOTA

Aquest mes no publicam la secció d'Arqueologia perquè el nostre col·laborador Alfred F. Arnau va sofrir un accident mentres estava visitant una cova a la vorera de la mar.

Esperam que prest es recuperi i pugui continuar amb la seva tasca de recerca i catalogació del nostre patrimoni arqueològic.

CURSET

A darreries del mes de febrer es reuniren els qui han de seguir el curset de fotografia per acordar el preu, les dates i les hores en què es durà a terme.

Es farà a Ca Ses Monges i per apuntar-s'hi cal anar al banc Central i bestreure 3000 pts. S'espera que duri unes 25 hores i que hi hagi classe dos pics a la setmana, els divendres i els dissabtes. Encara hi ha temps per apuntar-s'hi.

TELEFONS D'INTERES

Ajuntament	569003
Polícia Nacional	550044
Guàrdia Civil	567020
Joan Ramis (metge)	569020
Bombers	550080
Creu Roja (ambulància)	200102
Jutge	569046
Funerària	526053
GESA	554111
Grua	585680
Polícia Cala Millor	585716

C/. Sol, 19 - Tel 58 57 20
CALA MILLOR (Mallorca)

ANTONI SANSO, regidor de Cultura
(Entrevista realitzada pels escolars)

P: Lloc i data des vostro naixament.

R: Vaig néixer a Sant Llorenç el 17 de desembre de 1958.

P: On vàreu fer es vostros estudis? Quines assignatures eren ses vostres preferides?

R: Es primers estudis varen esser a Sant Llorenç, després vaig fer es batxiller a La Salle, a Manacor. Ses assignatures que més m'agradaven eren sa geografia i sa història.

P: Com trobau que és s'ensenyament d'ara? És molt diferent d'es que teníeu quan estudiàveu?

R: Ha canviat molt. Abans faltaven moltes coses i ara és més completa.

P: Quin aspectes vos agraden o desagraden d'es col·legi d'ara?

R: En general es col·legi va bé, no hi ha aspectes negatius. Ja sabem que tot es pot millorar, però va bé.

P: Quant a política, a quin partit representau dins s'Ajuntament i quantes legislatures fa que hi estau?

R: Represent el PSM i és sa segona legislatura, o sigui, fa sis anys.

P: Suposam que deuen esser es més jove des regidors de s'Ajuntament, ja que mos pareix que entràreu prest a sa política...

R: N'hi ha un altre de més jove.

P: ¿Quins mòbils vos dugueren a entrar dins sa política activa que actualment feis?

R: De qualque manera volia canviar ses coses que no m'agradaven.

P: Sabem que sou es delegat de Cultura, ¿com enfocau sa delegació que representau?

R: En totes ses activitats culturals que organitza aquest departament volem que col·laborin ses distintes entitats i centres públics de sa localitat, així com sa totalitat d'es poble. Si no col·laboren es impossible fer-ho.

P: Veim que dins es nostro poble hi ha un moviment cultural que no es veia temps enrera. ¿Mos podríeu explicar breument quines han estat ses activitats concretes dins es

vostro mandat?

R: Sí. S'han realitzat bastants activitats. Podríem destacar ses musicals: hem posat un director titular a sa banda i un altre per ensenyar. També hi ha classes p'ets adults i així sa gent que no va poder anar a escola ara ho pot fer.

P: Recolliu tots ets aspectes culturals possibles?

R: Es musicals, s'ensenyament a ses escoles, conferències, normalització lingüística...

P: Quins projectes teniu per promocionar es nivell cultural de Sant Llorenç?

R: Es més ambicions és convertir lo que era Ca Ses Monges en un Casal de Cultura, millorar ets aspectes escolars dins es terme, completar sa manca de llocs escolars, per lo qual ara s'està fent una escola a Sa Coma...

P: Teniu dedicació exclussiva dins es vostro departament?

R: Casi, casi. Es matins els dedic a fer feina dins s'Ajuntament.

P: Estau satisfet d'es departament que vos han atorgat? Vos hauria agradat més un altre?

R: Sí que estic satisfet. M'agraden es d'Urbanisme i Cultura.

P: ¿Què recomanaríeu, com a regidor de Cultura, an es nins d'es poble?

R: Que dins sa societat s'hauran de moure i ets estudis seran imprescindibles. Per tant recoman an es que puguin estudiar que estudiïn.

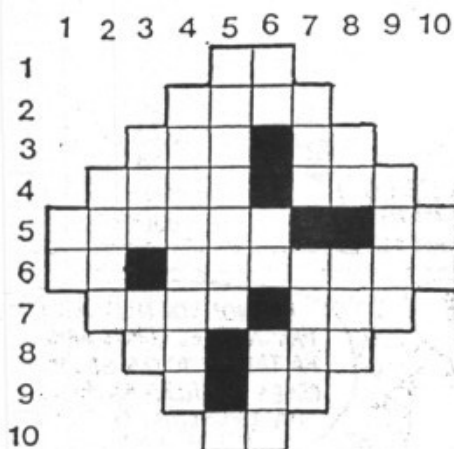
Idò res més. Donam ses gràcies a Toni Sansó per s'amabilitat que ha tengut de contestar ses nostres preguntes i estam contents de poder ser per un dia periodistes i entrevistar es regidor de cultura d'es nostro poble.

Antònia Mª Gelabert Llinàs
Manel Almodovar Valls
Joan B. Pont i Pons

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS. - 1.-Tros de cor. 2.-Arrabassa els pels. 3.-Cotxe anglès. En el prat. 4.-Un bocí de tot. Extra-mitat voladora. 5.-Es diu del fet de moure les cames a una considerable velocitat per tal que el cabo no t'agafi. S'afina a quatre centes trenta cinc vibracions simples. 6.-Talment com l'altre, però a l'inrevés. Enfilarse per les pedres. 7.-Rollo castellà. Atípic, insòlit, desudat. 8.-Mencat de malaltia. El que et solen fer quan t'han de menester. 9.-Romà. Arbre versat per Machado. 10.-Al final del Paradís.

VERTICALS. - 1.-Li solen agradar les cusses. 2.-Tan pot esser vegetal com animal. 3.-Que val tant com un ronyo. Tercera carta més valuosa en el truc. 4.-Munió de carretes o carros, esp. tots els que concorren a una determinadada feina de transport. 5.-La té el què es pensa que no es pot equivocar mai. Nom de lletra. 6.-Metall apreciat. El senyor que hi colcava va arribar a la con-

clusió de què el qui no vol caure és millor que vagi a peu, però sense vocal. En Petufet s'hi va amagar. 7.-En aquest moment, o sigui ara mateix. Cinquè fill de Sem, epònim dels arameus. 8.-Amb aquests i els següents buits, final d'una famosa sèrie televisiva americana. 9.-Ferir a un ocell de l'ala. 10.- Vigorós colofó de les ordres militars.

SOPA DE LLETRES

A N F O S A B C D M R S
B E H D C I O R X A L T
F E I M J A N S A R J K
G S S K C L I Z N I R G
T U K T C P O A V A U P
I R L C U L L I N T H K
U I L O T D N A O R W C
R O M L A S E M T X N Y
T A U R O S E S S V J K
Z C X V B N R E T J I E
G J K T Y V D E W Z X F

Dins aquest embolic de lletreshi trobareu els noms de deu peixos. A cercar-los!

FUGA DE VOCALS

_ C _ M _ V _ H _ T _ N C _ N _ M _ X
Q _ S _ V _ _ S Q _ N _ D R _ T _
S' _ S T _ M _ M _ S _ S _ B R _ S S _ D _
Q _ P _ B R _ S _ D _ C _ R _ R _ T _

ENDEVINALLA

Tu qui molt de fil embuis,
llavò ho cerques esbrinar;
¿Quin arbre en el món hi ha
que a's capdamunt sa flor fa
i en terra tés ses fulles?.

SOLUCIONS

SOPA DE LLETRES
A N F O S A B
B E H D C I O R X A L T
F E I M J A N S A R J K
G S S K C L I Z N I R G
T U K T C P O A V A U P
I R L C U L L I N T H K
U I L O T D N A O R W C
R O M L A S E M T X N Y
T A U R O S E S S V J K
Z C X V B N R E T J I E
G J K T Y V D E W Z X F

MOTS ENCREUATS
C O
C E R A
C A R R A
P A R T A L A
C O R R E R L A
A L E S C A L A R
L A T A R A R
S A C A S
M O M
E L

FUGA DE VOCALS
A ca meua hi tenc un moix
que se viu esquena dreta.
S'estima més sobrasada
que pebres de cibereta.
ENDEVINALLA
Es un albó.

Maria Galmés

ANTONIO MACHADO

en el 50 aniversari de la seva mort.

"Sevilla, 1865-Cotlliure, 1939. Poeta. Hom sol adscriure'l a la Generació del 98, perquè la seva obra constitueix la versió lírica dels temes, de l'actitud espiritual i de la consciència dels homes que la formaren. Estudià a la Institución Libre de Enseñanza, es doctorà en lletres a Madrid i assistí a cursos a la Sorbona. Fou catedràtic de francès a diversos instituts de Castella i Andalusia.

Machado és un cas curiós dintre el panorama de la poesia castellana del segle XX:

rebutja la influència del Modernisme hispano-americà i s'adscriu a la línia del que ell anomena "poesia eterna", o sigui, mancada de qualsevol mena de retòrica -antiga o moderna-. Defensa una concepció de la poesia més intuïtiva que intel·lectual.

En la seva poesia hom pot distingir les etapes de la conquesta de la simplicitat, la soriana i l'andalussa, que corresponen a tres interpretacions diferents dels temes i de la realitat. La primera etapa (Soledades, 1903, i Soledades, galerías y otros poemas, 1907) significa la seva vinculació amb el romanticisme més pur; la segona (Campos de Castilla, 1912)

constitueix la descoberta de la terra castellana i la seva visió històrica simbolitzada en el paisatge gairebé tel·lúric de Soria. Allí troba, conjuntament amb l'amor de Leonor, la seva pàtria espiritual. En la tercera etapa (Nuevas Canciones, 1925, i el que hi ha inclòs a Poesias Completas, 1928, en realitat col·lecció incompleta, incrementada per la producció apareguda en revistes i publicacions diverses), alhora que empra les formes d'encuny popular, tot és convertit en somni i en record enmig de la gran solitud que envaeix el poeta".

G.E.C.

A UN OLMO SECO

Al olmo viejo, hendido por el rayo
y en su mitad podrido,
con las lluvias de abril y el sol de mayo,
algunas hojas verdes le han salido.
¡El olmo centenario en la colina
que lame el Duero! Un musgo amarillento
le mancha la corteza blanquecina
al tronco carcomido y polvoriento.
No será, cual los álamos cantores
que guardan el camino y la ribera,
habitado de pardos ruiseñores.
Ejército de hormigas en hilera
va trepando por él, y en sus entrañas
urden sus telas grises las arañas.
Antes que te derribe, olmo del Duero,
con su hacha el leñador, y el carpintero
te convierta en melena de campana,
lanza de carro o yugo de carreta;
antes que rojo en el hogar, mañana,
ardas de alguna mísera caseta,
al borde de un camino;
antes que te desguace un torbellino
y tronche el soplo de las sierras blancas;
antes que el río hasta el mar te empuje
por valles y barrancas,
olmo, quiero anotar en mi cartera
la gracia de tu rama verdecida.
Mi corazón espera
también, hacia la luz y hacia la vida,
otro milagro de la primavera.

PROVERBIOS Y CANTARES (LII)

Discutiendo están dos mozos
si a la fiesta del lugar
irán por la carretera
o campo traviesa irán.
Discutiendo y disputando
empiezan a pelear.
Ya con las trancas de pino
furiosos golpes se dan;

ya se tiran de las barbas,
ya se las quieren pelar.
Ha pasado un carretero,
que va cantando un cantar:
"Romero, para ir a Roma,
lo que importa es caminar;
a Roma por todas partes,
por todas partes se va".

SOLEDADES

He andado muchos caminos
he abierto muchas veredas;
he navegado en cien mares,
y he atracado en cien riberas.
En todas partes he visto
caravanas de tristeza,
soberbios y melancólicos
borrachos de sombra negra,
y pedantones al paño
que miran, callan y piensan
que saben, porque no beben
el vino de las tabernas.
Mala gente que camina
y va apestando la tierra...
Y en todas partes he visto
gentes que danzan o juegan,
cuando pueden, y laboran
sus cuatro palmos de tierra.
Nunca, si llegan a un sitio,
preguntan adónde ílegan.
Cuando caminan, cabalgan
a lomos de mula vieja,
y no conocen la prisa
ni aun en los días de fiesta.
Donde hay vino, beben vino;
donde no hay vino, agua fresca
Son buenas gentes que viven,
laboran, pasan y sueñan,
y en un día como tantos
descansan bajo la tierra.

SA MESTRA CAMPINS

La present fotografia, si fa no fa, és de l'any 1917 i mostra les nines que, en aquell temps, anaven a escola a "ca sa mestra". Una mestra estimada i encara avui present en el record de les seves alumnes: Sa mestra Campins.

Fou esposa del primer secretari de l'Ajuntament, en Gabriel Carrió, qui té un carrer a la vila dedicat i, ambdós, pares de donya Antònia Carrió.

El lloc concret on es feia l'escola era a la Sala vella, just aferrat al que avui és el cafè "Es Glopet".

El germà Clapés em portà la fotografia, i em digué els següents noms, d'esquerra a dreta i de dalt a baix: /Catalina "Pisca"/Angela "Baiona"/Isabel "Castella"/Sa mare d'en Joan "de Montseriu"/Paula "Migolla"/Margalida "Petona"/Angela "Estrella"/Maria "Estrella"/na "Malleta"/sa mare d'en Miquel "Sanet"-Margalida "Migolla"/na "Cladera"/sa "Caçadora"/-/- // -/-/-/n'Aina "Fal.lera"/na Bàrbara "Pisca"/sa dida - d'es Forn/na Coloma

"Migolla"/na "Petona"/-/-/-/-/-/sa mestra "Campins"/na Bàrbara "Quarta"// -/-/-/-/-/-/-/-.

A l'any 17, a Sant Llorenç des Cardassar a novell polític, com a la resta de l'Estat, es vivia aquella famosa etapa del bipartidisme-lliberals i conservadors- que acabà a l'any 23 amb l'arribada de la dictadura de Primo de Rivera.

Per aquelles saons, tingué lloc la "guerra del llum", quan pels darrers dies de l'any 1916 el que portava les màquines es negà a servir corrent a l'Ajuntament perquè el batle era de l'altre partit. Això provocà que una colla de joves muntàs una altra "central" i que la primera hagués de deixar l'activitat.

Sant Llorenç ahir, un poble jove i ben immers dins la seva època, tant a nivell educatiu com sociocultural.

Guillem Pont

